

Жаз мезгілі.

Сабақтың тақырыбы:

**Физикалық және химиялық
күбылыстар**

Сабақтың мақсаты:

Күнделікті табиғатта кездесетін денелер мен заттардың өзгерістерге қалай ұшырайтынын еске түсіру.

Осы құбылыстардың айырмашылығы мен ұқсастығын ажырата білу.

Химиялық диктант

---

1. Атомның белгілі бір түрі.....
2. Екі немесе оданда көп заттардан тұрады .....
3. Қоспалар нешеге бөлінеді.....
4. Жай көзбен және микроскоппен де байқауға болатын гетерогенді жүйе қалай аталады. ....
5. Магнитпен тарту ,тұндыру,тұнбаға түсіру қандай әдіске жатады .....
6. Саздың судағы ерітіндісі қандай қоспаға жатады.....
7. Заттың агрегаттық күйіне байланысты неше түрі бар...
8. Күнделікті тұрмыста пайдаланылатын шай қандай қоспаға жатады.....

Берілген сұрақтар:

---

1. Атомның белгілі бір түрі (атом)
2. Екі немесе оданда көп заттардан тұрады (қоспа)
3. Қоспалар нешеге бөлінеді. (2)
4. Жай көзбен және микроскоппен де байқауға болатын гетерогенді жүйе қалай аталады. (эртекті қоспалар)
5. Магнитпен тарту, тұндыру, тұнбаға түсіру қандай әдіске жатады. (эртекті қоспа)
6. Саздың судағы ерітіндісі қандай қоспаға жатады. (эртекті)
7. Заттың агрегаттық күйіне байланысты неше түрі бар. (3)
8. Күнделікті тұрмыста пайдаланылатын шай қандай қоспаға жатады. (біртекті қоспа) .

ДИСКРИПТЕР

8- “ҒАЖАП”

7-6- “ТАМАША БАСТАУ ”

5-3- “ТҮСІНІКТІ ”

1-2- “ДАЙЫНДЫҚ ҚАЖЕТ ”

Зертханалық жұмыс постер қорғау

1 топ 1.Эртекті

тәжірибе Кұм мен су

2.топ Біртекті

тәжірибе Темір мен құм

3. топ Гетерогенді

тәжірибе Ағаш ұнтағы мен су

Гомогенді

тәжірибе Дистелденген су

ТОПТЫҚ БАҒАЛАУ БАРМАҚ АРҚЫЛЫ

Құбылыстар

Физикалық

-Заттың пішіні, агрегаттық күйі өзгеріске ұшырайды, ал олардың құрамы өзгермейді.

Химиялық

Бір зат екінші бір заттарға айналады, яғни химиялық **реакция** жүреді.

Құбылыстардың мысалдары

Физикалық құбылыстар	Химиялық құбылыстар
1. Ағашты кесу	1. Бор кесегіне қышқыл тамызғанда газ түзілуі
2. Аязды күні терезеге қырау тұруы	2. Автокөлік қозғалтқышында бензиннің жануы
3. Қардың еруі	3. Айранның ұюы

Жаңбырдың жауы

кемпірқосақтың
шығуы

Физикалық құбылыстар:

Газдың бөлінуі

Түстің өзгеруі

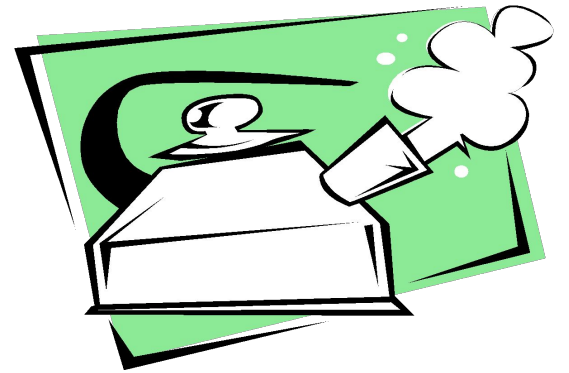
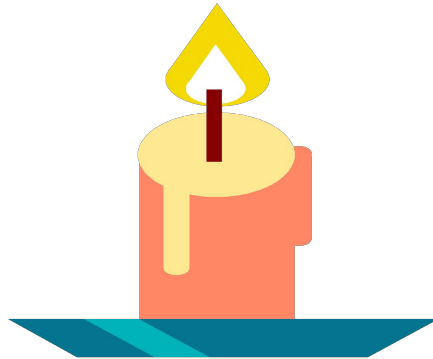

Жылудың бөлінуі

Тұнбаның түсуі

Химиялық құбылыстардың белгілері

Химиялық реакцияның

негізгі белгілері:

1. Жылудың бөлінуі/ allocation of heat
2. Тұнбаның түсуі/ loss of deposit
3. Газдың бөлінуі/ liberation of gas
4. Түсінің өзгеруі/ change in color
5. Жарықтың бөлінуі/ allocation of light
6. Иістің пайда болуы/ variation of a smell

Тапсырма №1 кестемен жұмыс

Берілген тапсырмаларды кестеге бөліп жазу. Қанттың суда еруі, шынның балқуы, сүттің ашуы, темір шегенің таттануы, тұнбаның түсуі, кемпірқосақтың шығуы, жаңбырдың жаууы, қаймақтың түзілуі, жапырақтың шіруі, бенгаль шырағының жануы, мұздың еруі, көмірдің жануы, жұмыртқаның шіруі.

Физикалық
құбылыстар

Химиялық
құбылыстар

Суреттерді таны» Жұптық жұмыс

1. Суретте біздің айналамызда әртүрлі құбылыстар көрсетілген. Осы суреттегі құбылыстарда қандай құбылыстың түріне жатқызуға болады?

2. Физикалық және химиялық құбылыстардың белгілерін салыстырыңыз.

3. Физикалық және химиялық құбылыстарға мысал келтіріп, себебін жазыңыз.

Қаймақтың түзілуі, бұл

----- құбылыс

болып табылады,

себебі-----

Қардың жаууы,

бұл-----

құбылыс

болып табылады, себебі

Темірдің таттануы ,
бұл-----құбылыс
болып табылады, себебі

Оттың жануы , бұл
-----құбылыс
болып табылады,
себебі-----

ДИСКРИПТЕР

КЕСТЕ ТОЛТЫРУ -3 БАЛЛ
ЖҰПТЫҚ ЖҰМЫС -4 БАЛЛ

Ұлы ойшыл, қытай философы

Конфуций

«Естігенді ұмытамын, көргенді есте сақтаймын, ал өз ақыл – ойыммен істеген ісімді түсінемін» деген даналық сөздері келесі тәжірибелер арқылы дәлелдене түседі.

ЗЕРТХАНАЛЫҚ ЖҰМЫС

№		Құбылыс	Не байқадын	Қортынды
1	Май шамның жануы			
2	Марганцовканы су мен араластыру			
3	Ағашты кесу			
4	Ас содасы мен сірке қышқылын көсу			
5	Крахмал + иод			

**ӨТЕ ЖАҚСЫ
ТҮСІНДІМ**

ЖАҚСЫ БІЛДІМ

НАШАР БІЛДІМ

Тапсырма №4 Тест жұмысы

1. Физикалық құбылысқа жатады

- а) ағаштың жануы   в) бір зат екінші бір затқа айналады   с) кемпірқосақтың шығуы
-

2. Химиялық құбылыс –

- а) пішінінің өзгеруі   в) бір зат екінші бір затқа айналады   с) айдау

3. Жай заттардан күрделі зат алу әдісі

- а) синтез   в) эндотермиялық реакция   с) кристалдану

4. Химиялық реакцияның жүру белгісіне жатады.

- а) тұнбаның түсуі   в) қыраудың қатуы
с) мұздың еруі

5. Көптеген реакциялар барысында жылу бөлінеді.

- а) қосылу   в) эндотермиялық   с) экзотермиялық

6. Жылу сіңіре жүретін реакция қалай аталады.

- а) қосылу   в) эндотермиялық   с) экзотермиялық

7. Химиялық реакцияның белгісіне жатады:

- а) иістің бөлінуі   в) эндотермиялық   с) экзотермиялық

Жауабы: 1-с   2-в   3-а

4-а   5-с   6-в   7-а

7- “ СЕН КЕРЕМЕТСІҢ”

**6-5- “ОСЫ БАҒЫТТА
ЖАЛҒАСТЫР”**

4-3- ҚАНДАЙ ЖАҚСЫ

1-2- “МЕН САҒАН СЕНЕМІН”

Кері байланыс

Көңілсіз,
қызықсыз болды

Көңілді,
қызықты болды

Сұрақтарым бар

Тақырыпты
түсіндім

Сабақта берілген
тапсырмаларды
орындадым

Жаңа мағлұматтар
білдім

Мақал-мәтелдер

Мына халық мақалдарында қандай құбылыс туралы айтылады?

---

1. Алтынды еріте білмеген ірітер,
Теріні илей білмеген шірітер
2. Ақыл арымас,
Алтын шірімес
3. Темірді қызған кезде соқ.
4. Бір құмалақ бір қарын майды шірітер.
5. Мезгілі жеткенде мұзда ериді.

Оқушылар мақалды шешу арқылы қандай құбылыс туралы айтылғанын анықтайды.

Үй тапсырмасы:

---

§4, 6-7 тап

- 1) Балшықтың кебуі қандай құбылысқа жатады?*
- 2) Май күйгенде қоңырсыған иіс шығуы қандай құбылысқа жатады?*

«Біздің ас үйіміздегі

ХИМИЯЛЫҚ

реакция» тақырыбына

эссе жазып келу

керектігін айту.

“ ӨТЕ ЖАҚСЫ ”

**“ ӘЛІ ТОЛЫҚ БІЛУІМ
ҚАЖЕТ ”**

7- “ МАҒАН ӘЛІ ДАЙЫНДЫҚ ҚАЖЕТ ”